

Врз основа на член 18 став 1 алинеја 8 и член 20 став 1 алинеја 11¹ од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.184/13, 13/14, 44/14, 101/14, 132/14, 142/16, 132/17, 168/18, 248/18 и 27/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.42/20, 77/21, 154/23, 55/24 и 193/24), а во врска со член 50 и член 50-а од истиот Закон, согласно член 15 став 1 алинеја 7 и член 39 став 1 алинеја 11 од Деловникот за работа на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (Пречистен текст) бр.01-3732/1 од 29.07.2019 година и Заклучокот на Советот на Агенцијата арх.бр. 02-4118/3 од 09.10.2024 година, Советот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, на својата 38-ма седница одржана на 09.10.2024 година донесе:

ПРАВИЛНИК ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ЗАШТИТА НА МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА

Член 1

Со овој Правилник се врши изменување и дополнување на Правилникот за заштита на малолетните лица („Службен весник на РМ“ бр.172/14), во понатамошниот текст: Правилникот.

Член 2

Во глава „I.ОПШТИ ОДРЕДБИ“, членот 1 од Правилникот, се менува и гласи:

„Член 1

Предмет на Правилникот

Сите даватели на аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, односно радиодифузери и даватели на аудиовизуелни медиумски услуги по барање - и физички лица (инфлуенсери/влогери/креатори) и правни лица, имаат обврска да ги заштитат малолетните лица од содржини – програми/видеа создадени од корисници/аудио и аудиовизуелни комерцијални комуникации, што можат сериозно да му наштетат на нивниот физички, психички или морален развој, особено од содржини со порнографија², детска порнографија³ или прекумерно насилство⁴. Содржините со порнографија и прекумерно насилство може да

¹ Алинеите 8 и 9 се избришани, види: член 8 од Законот за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги („Службен весник на Република Македонија“ бр.248/18).

² Порнографија за потребите на Правилникот за заштита на малолетните лица, се целини или делови од аудиовизуелен материјал прикажан со основна намера и функција да задоволи сексуална страст, преку описи, сцени и/или глетки на сексуализирана голотија, сексуални односи, мастурбација и/или на сексуална стимулација, кои не претставуваат неизоставен естетски, хуманистички или информативен елемент од контекст на уметнички обработена или на новинарски анализирана тема.

³ Под детска порнографија се подразбира: „порнографски материјал кој визуелно прикажува очигледни полови дејствија со малолетник или повозрасно лице кое изгледа како малолетник, или го прикажуваат малолетникот или повозрасното лице кое изгледа како малолетник во очигледна сексуална положба, или реални слики кои прикажуваат очигледни полови дејствија со малолетник или го прикажуваат малолетникот или повозрасното лице кое изгледа како малолетник во очигледна сексуална положба“ (член 122 точка 24 од Кривичниот законик).

⁴ „Прекумерно насилство претставува ширење текстуални, вербални и визуелни пораки со кои, во термини од програмата што им се достапни на малолетниците, се глорифицираат физички, вербални или психолошки облици на садизам или слични видови насилство, кое е цел самото за себе, и на ниту еден начин не може да се оправда ниту преку контекстот на жанрот ниту преку

се емитуваат/пренесуваат само во кодирана форма, а содржините со детска порнографија се целосно забранети.

Другите содржини – програми/видеа создадени од корисници што би можеле да му наштетат на физичкиот, психичкиот и/или на моралниот развој на малолетните лица мора да бидат соодветно означени. Дополнително, радиодифузерите мора и да ги емитуваат во соодветни временски периоди од деноноќието.

Со овој Правилник се определуваат начинот на категоризација на содржините, периодите на емитување на аудиовизуелните програми, облиците на акустично и визуелно предупредување, визуелните знаци, техничките мерки што треба да ги преземат давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање за заштита на малолетните лица, како и начинот на постапување на давателите на аудиовизуелни медиумски услуги.“

Член 3

Во глава „I.ОПШТИ ОДРЕДБИ“, членот 2 од Правилникот, се менува и гласи:

„ Член 2 Поимник

Одделни изрази употребени во овој Правилник го имаат следново значење:

- **Малолетни лица** се лицата на возраст под 18 години;
- **Други содржини – програми/видеа создадени од корисници/комерцијални комуникации што би можеле да им наштетат на малолетните лица** се аудиовизуелните целини или нивни составни делови што прикажуваат различен обем и интензитет на насилство, еротика, сексуално однесување забрането со закон, непристојни изрази и гестови, ризично поведење лесно за имитација, штетно за здравјето и опасно за безбедноста на единката и на заедницата, како и поведење навредливо за човековото достоинство, содржини и комерцијални комуникации за посебни игри на среќа и др.;
- **Видео создадено од корисник** е целина од подвижни слики со или без звук, без оглед на времетраењето, што претставува посебен елемент, создадено е од корисник и поставено на платформа за споделување видеа од тој или од друг корисник;
- **Насилство** е секое прикажување агресивно психофизичко поведење, закана или остварена намера, со или без оружје, да се застраши, да се понижи и/или да се (само)повреди единка, група или заедница. Притоа, може да станува збор за прикажување на веќе извршено насилство или на намера за извршување насилство, без оглед дали тоа насилство може или не може да предизвика повреда. Поимот вклучува и какво било прикажување последици од физички повреди на некое живо суштество (или група живи суштества), иако чинот на насилство не е прикажан;
- **Еротика** е прикажување описи, сцени и/или глетки на сексуализирана голотија, без разлика на жанрот и на програмската функција на аудиовизуелниот материјал;
- **Временски периоди** се точно определени термини од радиодифузниот програмски сервис планиран за едно деноноќие, одредени за прикажување аудиовизуелен материјал категоризиран според возрастните групи на очекуваната публика;
- **Програмски контекст** ги опфаќа: жанрот на програмата; програмската функција (информативна, образовна или забавна); примарната целна група во потенцијалната публика; форматот на програмскиот сервис; временскиот период од програмата и редоследот на програмите во програмската шема за телевизиските програмски сервиси; распоред на програмите во каталогот според категоријата за давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање; степенот на штета што може да ја предизвика некоја програмска содржина; очекуваниот број и состав на потенцијалната публика и веројатните очекувања на публиката; степенот до кој се изнесуваат детали за содржината за која се информира потенцијалната публика; дополнителните ефекти што содржината може да ги предизвика кај гледачите, како и можноста да се изостават вознемирувачки

мотивите на драмското дејство на прикажаната програма“ (член 50 став 2 од Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги).

детали со насилство и со еротика содржани во аудиовизуелен материјал планиран за прикажување при известување за теми важни за јавноста. Применливите аспекти од програмскиот контекст треба да се земат предвид и при организирање на видеата создадени од корисници.“

Член 4

Во глава „I.ОПШТИ ОДРЕДБИ“, по членот 2 од Правилникот, се додава нов член 2-а кој гласи:

„Член 2-а

Заштита на личните податоци на малолетните лица

Личните податоци на малолетните лица собрани или на друг начин генерирани или стекнати од страна на давателите на медиумски услуги, при примената на мерките од овој Правилник не смеат да се обработуваат за комерцијални цели, како што се директен маркетинг, профилирање и анализа или бихејвиорално рекламирање.“

Член 5

Насловот на главата II: „СОДРЖИНИ ШТО МОЖАТ ШТЕТНО ДА ВЛИЈААТ ВРЗ МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“ се менува и гласи: „ДРУГИ СОДРЖИНИ ШТО БИ МОЖЕЛЕ ДА ИМ НАШТЕТАТ НА МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“.

Член 6

Во глава II „СОДРЖИНИ ШТО МОЖАТ ШТЕТНО ДА ВЛИЈААТ ВРЗ МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“ (чиј наслов согласно овие измени и дополнувања гласи: „ДРУГИ СОДРЖИНИ ШТО БИ МОЖЕЛЕ ДА ИМ НАШТЕТАТ НА МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“), зборовите „емитуваат во програми“ од став 3 на членот 3 (Насилство) од Правилникот, се заменуваат со зборовите „прикажуваат во содржини“.

Член 7

Во глава II „СОДРЖИНИ ШТО МОЖАТ ШТЕТНО ДА ВЛИЈААТ ВРЗ МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“ (чиј наслов согласно овие измени и дополнувања гласи: „ДРУГИ СОДРЖИНИ ШТО БИ МОЖЕЛЕ ДА ИМ НАШТЕТАТ НА МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“), членот 4 од Правилникот (Употреба на дрога, психоактивни супстанции, цигари и алкохол), се менува и гласи:

„Член 4

Употреба на дрога, психоактивни супстанции, цигари и алкохол

Употребата на дрога, психоактивни супстанции, цигари, електронски цигари и средства за нивно дополнување, како и алкохол, не смее да се прикажува во аудиовизуелните содржини кои се првенствено наменети за малолетни лица.

Во аудиовизуелните содржини кои не се наменети за малолетни лица пак, не смее да се поддржува, поттикнува, охрабрува или велича употребата на дрога, психоактивни супстанции, цигари, електронски цигари и средства за нивно дополнување, како и алкохол, освен ако тоа не е оправдано преку контекстот на жанрот или преку мотивите на драмското дејствие во играната програма.“

Член 8

Во глава II „СОДРЖИНИ ШТО МОЖАТ ШТЕТНО ДА ВЛИЈААТ ВРЗ МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“ (чиј наслов согласно овие измени и дополнувања гласи: „ДРУГИ СОДРЖИНИ ШТО БИ МОЖЕЛЕ ДА ИМ НАШТЕТАТ НА МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“), став 1 од членот 5 од Правилникот (Еротика), се менува и гласи:

„Давателите на аудиовизуелни медиумски услуги се должни да водат сметка дека, иако во аудиовизуелните содржини до извесна граница е дозволено да се прикажува еротика, ваквите содржини,

сепак можат да им нанесат штета на малолетните лица. Затоа категоризацијата на содржините со еротика мора да ја прават во согласност со описите на категориите програми утврдени во Правилникот.“

Член 9

Во глава II „СОДРЖИНИ ШТО МОЖАТ ШТЕТНО ДА ВЛИЈААТ ВРЗ МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“ (чиј наслов согласно овие измени и дополнувања гласи: „**ДРУГИ СОДРЖИНИ ШТО БИ МОЖЕЛЕ ДА ИМ НАШТЕТАТ НА МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА**“), членот 8 од Правилникот (Сугестибилни облици на однесување опасни за здравјето и безбедноста), се менува и гласи:

„Член 8

Сугестибилни облици на однесување опасни за здравјето и безбедноста

Поради заштита на малолетниците, прикажувањето содржини – програми/видеа создадени од корисници/комерцијални комуникации со описи, сцени и/или глетки со однесување опасно за здравјето и безбедноста, кое лесно може да се имитира, мора секогаш да биде оправдано во соодветниот контекст.“

Член 10

Во глава II „СОДРЖИНИ ШТО МОЖАТ ШТЕТНО ДА ВЛИЈААТ ВРЗ МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“ (чиј наслов согласно овие измени и дополнувања гласи: „**ДРУГИ СОДРЖИНИ ШТО БИ МОЖЕЛЕ ДА ИМ НАШТЕТАТ НА МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА**“), членот 9 од Правилникот, се менува и гласи:

„Член 9

Прикажување практики на окултизам и надрилекарство

Содржините што прикажуваат практики на окултизам (каков било вид јасновидство – хиромантија, гатање, тарот, астрологија, спиритизам и слично) и на надрилекарство, мора да бидат означени како програма од петта категорија што не се препорачува за публика под 18 години, а радиодифузерите можат да ги емитуваат исклучиво во периодот од 00:00 до 05:00 часот.

Окултизмот и надрилекарството може да се прикажуваат исклучиво во недовојбен програмски контекст како забавна, информативна и/или образовна, хуманистички анализирана тема, а не смеат низ каков било вид интеракција да советуваат и/или да сугерираат промени на личното и/или на колективното поведение и на околностите на живеењето, кои се однесуваат на здравјето, финансиите, работата или на меѓучовечките односи.

Ограничувањето на периодот за емитување не се однесува на куси содржини со дневен хороскоп, класифицирани како - програма со забавна функција.“

Член 11

Во глава II „СОДРЖИНИ ШТО МОЖАТ ШТЕТНО ДА ВЛИЈААТ ВРЗ МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“, (чиј наслов согласно овие измени и дополнувања гласи: „**ДРУГИ СОДРЖИНИ ШТО БИ МОЖЕЛЕ ДА ИМ НАШТЕТАТ НА МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА**“), членот 10 од Правилникот, се менува и гласи:

„Член 10

Прикажување постапки за хипнотизирање

Забрането е прикажување аудиовизуелен материјал што, било како целина, било во некои свои делови, специјализирано посредува детални постапки за хипнотизирање.

Хипнозата може да се прикажува исклучиво контекстуализирана како забавна, информативна и/или образовна, хуманистички анализирана тема.

Телевизиските програмски сервиси се должни пред почетокот и по паузите за рекламирање во ваквите програми, на екранот, а давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање на соодветно

место во каталогот, да објават предупредување дека програмата содржи постапки за хипнотизирање.“

Член 12

Во глава II „СОДРЖИНИ ШТО МОЖАТ ШТЕТНО ДА ВЛИЈААТ ВРЗ МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“, (чиј наслов согласно овие измени и дополнувања гласи: „ДРУГИ СОДРЖИНИ ШТО БИ МОЖЕЛЕ ДА ИМ НАШТЕТАТ НА МАЛОЛЕТНИТЕ ЛИЦА“), по членот 10 од Правилникот, се додаваат три нови члена 10-а, 10-б, и 10-в, кои гласат:

„Член 10-а

Содржини со совети за посебни игри на среќа

Специјализираните информативни емисии и спортски магазини, како и видеата создадени од корисници, со совети за посебни игри на среќа (игри на среќа во казино, игри на среќа во обложувалница, игри на среќа во автомат клуб)⁵ како целини или делови од аудиовизуелни целини со информативна и/или со забавна медиумска функција што на публиката директно ѝ сугерираат можности за влог во посебните игри на среќа со финансиски ризик, радиодифузерите може да ги емитуваат исклучиво во периодот од 00:00 до 05:00 часот, соодветно означени со предупредувачката сигнализација за програма од петтата категорија.

Означувањето со предупредувачка сигнализација за програма од петтата категорија е задолжително и за овој вид програмска понуда кај давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање.

Член 10-б

Комерцијални комуникации за посебни игри на среќа

Аудиовизуелните комерцијални комуникации за посебни игри на среќа треба јасно и видливо да се означат со предупредувачка сигнализација за петтата категорија програма, но можат да се прикажуваат во текот на целото програмско деноноќие на радиодифузерите, освен во емисиите со информативна, забавна и со образовна програмска функција примарно наменети за деца.

Означувањето со предупредувачка сигнализација за програма од петтата категорија е задолжително и за аудиовизуелните комерцијални комуникации за посебни игри на среќа кај давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање.

Член 10-в

Формат на „реалистична“ програма⁶

Бидејќи прикажува сиров аудиовизуелен материјал со минимална или со вешто прикриена уредничка интервенција, кој во одредени случаи е и хибрид од документирано и режирано, со примарен мотив да регистрира ситуации во кои поведението на случајни или на селектирани учесници е непредвидливо, содржините кои припаѓаат на форматот „реалистична“ програма мора внимателно да се категоризираат во согласност со програмскиот контекст, со критериумите за класификација и со описите на категориите програми, особено ако се составени од описи, сцени и/или од глетки што прикажуваат насилство и еротика.“

Член 13

Во глава IV „АКУСТИЧНО ПРЕДУПРЕДУВАЊЕ И ВИЗУЕЛНИ ЗНАЦИ – ПРЕДУПРЕДУВАЧКА СИГНАЛИЗАЦИЈА“, членот 19 од Правилникот, се менува и гласи:

„Член 19

Содржини во кои се аплицира предупредувачка сигнализација

⁵ Според Законот за игрите на среќа и за забавните игри („Службен весник на Република Македонија“ бр.24/11, 51/11, 148/11, 74/12, 171/12, 27/14, 139/14, 61/15, 154/15, 23/16 и 178/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.251/22),

⁶ Детално опишан во точката 16.11. од „Упатството за начинот на класификација на видовите аудиовизуелни и аудио програми“.

Предупредувачката сигнализација задолжително се аплицира пред почетокот и за време на емитувањето на програмите на телевизиските програмски сервиси и на соодветно место до програмите/видеата создадени од корисници достапни во каталозите на аудиовизуелните медиумски услуги по барање, и тоа:

- во сите видови играна програма, и
- во оние видови програми/видеа создадени од корисници со информативна, образовна или забавна функција кои, било како целина било преку нивни делови, можат штетно да влијаат врз малолетните лица.

Аудиовизуелните медиумски услуги по барање треба да ги означат содржините од ставот 1 на овој член и за време на нивното прикажување, соодветно на техничките услови на платформите за споделување видеа/социјалните мрежи.“

Член 14

Во глава IV „АКУСТИЧНО ПРЕДУПРЕДУВАЊЕ И ВИЗУЕЛНИ ЗНАЦИ – ПРЕДУПРЕДУВАЧКА СИГНАЛИЗАЦИЈА“, во членот 20 од Правилникот, се вршат следните измени и дополнувања:

- во ставот 2, зборовите „хипнотички техники“ се заменуваат со зборовите „постапки за хипнотизирање“.
- ставот 3 се менува и гласи: „Во каталозите на аудиовизуелните медиумски услуги по барање, на соодветно место до програмите/видеата опфатени со член 19 од овој Правилник, задолжително се аплицира само визуелниот знак што соодветствува на категоријата програма, а за време на нивното прикажување се означуваат со визуелен знак, вербално или на друг соодветен начин во зависност од техничките услови на платформите за споделување видеа/социјалните мрежи.“
- по ставот 3, се додава нов став 4 кој гласи: „Соодветно предупредување треба да се прочита и пред почетокот на радиопрограма што, според програмскиот контекст и критериумите од Правилникот за заштита на малолетните лица, е потенцијално штетна за малолетната публика.“

Член 15

Во глава IV „АКУСТИЧНО ПРЕДУПРЕДУВАЊЕ И ВИЗУЕЛНИ ЗНАЦИ – ПРЕДУПРЕДУВАЧКА СИГНАЛИЗАЦИЈА“, во членот 21 од Правилникот, во табеларниот преглед, се вршат следните измени:

- во колоната „Визуелни знаци“, во претпоследниот ред од колоната, зборовите „хипнотички техники“ се заменуваат со зборовите „постапки за хипнотизирање“ и
- во колоната „Предупредувачки сигнали“, во претпоследниот ред од колоната, зборовите „хипнотички техники“ се заменуваат со зборовите „постапки за хипнотизирање“.

Член 16

Во глава VI „ПОСЕБНИ ОБВРСКИ ЗА АУДИОВИЗУЕЛНИТЕ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ ПО БАРАЊЕ“, членот 27 од Правилникот се менува и гласи:

„Член 27

Промотивни најави за содржините

Промотивните најави за содржините на давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање не смеат да содржат описи, сцени и/или глетки што можат да им нанесат штета на малолетните лица.

Давателите на аудиовизуелни медиумски услуги по барање се должни да ги означат промотивните најави за содржините што можат штетно да влијаат врз развојот на малолетните лица со визуелен знак, вербално или на друг соодветен начин во зависност од техничките услови на платформите за споделување видеа/социјалните мрежи.

Информациите за петтата категорија програми/видеа можат да се презентираат само како дел од услуга која е достапна за плаќање, без оглед дали се работи за услуга со претплата или со плаќање по секое поединечно гледање.“

Член 17

Во останатиот дел Правилникот за заштита на малолетните лица, не се менува.

Член 18

Овој Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за заштита на малолетните лица („Службен весник на РМ“ бр.172/14), влегува во сила наредниот ден од денот на неговото објавување во „Службен весник на Република Северна Македонија, а истиот ќе се објави и на веб-страницата на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.

Агенција за аудио и
аудиовизуелни медиумски услуги

Заменик на Претседателот на Советот,

[Signature]
Селвер АЈДИНИ